

मधुब्राह्मणं यावधीयति तौ माध्यौ ताभ्याम् तद्धित ईप्रत्ययः । दध्यङ् रु वाऽआ-
भ्यामाथर्वणो मधु नाम ब्राह्मणमुवाचिति श्रुतेः [४.१.५.१८.] ॥ ११ ॥

VI. a. तं प्रत्नथा पूर्वथा विश्वयेमथा ज्येष्ठतातिं बर्हिषदं स्वर्विदम् ।

प्रतीचीनं वृजनं दोहसे धुनिमाशुं जयन्तमनु यासु वर्धसे ॥

b. उपयामगृहीतोऽसि शण्डाय वा । c. एष ते योनिर्वरितां पाहि ।

d. अपमृष्टः शण्डः । e. देवास्त्वा शुक्रपाः प्रणयन्तु । f. अनाधृष्टा-
सि ॥ १२ ॥

का° [१.६.१०.] शुक्रं विल्वेन वा तं प्रत्नयेति । विल्वपात्रेण वैकङ्कतेन वा
शुक्रं ग्रहं गृह्णाति ॥ जगती वैश्वदेवी काश्यपावत्सारदृष्टा (11.) द्वादशार्णचतुः-
पादा जगती उपयमित्यन्ते यजुः । हे इन्द्र त्वं यासु यज्ञक्रियासु अनु वर्धसे पुनः-
पुनः सोमपानेन वृद्धिं प्राप्नोषि तासु । वृजनमिति बलनाम [निघ° २.१.] बलं
बलवद्यज्ञफलं दोहसे क्षारयसि ददासीत्यर्थः यजमानयेति शेषः कथं दोहसे तत्र
दृष्टान्तमाह । प्रत्नथा प्रत्नपूर्वेत्यादिना [पा° ५.३.१११.] घाल्प्रत्ययः उपमार्थयिः
प्रत्नशब्दः पुराणवचनः [निघ° ३.२७.] चिरंतनानां भृग्वादीनामिव फलं दोहसे ।
पूर्वथा पूर्वेषामिव ऋषीणां साध्यादीनामिव । विश्वथा विश्वेषां सर्वेषामृषिपुत्रा-
णामिव । इमथा इदानींतनानां यजमानानामिवास्य फलं दोहसे तं वा स्तुम इति
शेषः । किम्भूतं तम् ज्येष्ठतातिम् तननं (12.) तातिः विस्तारः ज्येष्ठा उत्कृष्टा ता-
तिर्विस्तारो यस्य तम् यद्वा वृकज्येष्ठाभ्यामित्यादिना [पा° ५.४.४१.] प्रशंसायां ता-
तिल्प्रत्ययः प्रशस्तो ज्येष्ठो ज्येष्ठेषु शस्यो वा ज्येष्ठतातिः । तथा बर्हिषदम् यज्ञेषु
बर्हिषि सीदतीति बर्हिषदस्तम् । स्वर्विदम् स्वः द्युलोकं वेत्ति ज्ञानातीति स्व-
र्वित्तम् तत्र हि तस्य निवासः प्रतीचीनमात्मनोऽभिमुखम् धुनिं धुज कम्पने क-
म्पितारं शत्रूणाम् आशुं शीघ्रम् जयन्तं जेतव्यानि वस्तूनि ॥ यद्वास्या ऋचोऽर्था-
न्तरम् हे इन्द्र यस्त्वं प्रतीचीनं प्रतिगमनमस्मत्प्रतिकूलम् वृजनं वर्जनोपमालस्या-
श्रद्धादिकं दोहसे रिक्तीकरोषि विनाशयसि दुह प्रपूरणे प्रपूरणं रिक्तीकरणमिति
क्षीरस्वामी । किं च यासु क्रियासु धुनिं तदनुग्रहाद्ब्रून्कम्पयन्तमाशुं क्षिप्रकारिणं